

Från gökvisa till tolvton i Körförbundets nya handbok

Under en hetsig musikdebatt för två år sedan anklagades de moderna tonsättarna för att skriva för svårt och obegripligt, och de i sin tur anklagade institutioner och utövande musiker för slentrian och okunnighet och bristande framstegsvänlighet.

— Ett sorgligt faktum var att alla hade ungefär rätt, säger Lennart Lundén, kommunal musikledare i Lidingö. Men när klyftan mellan tonsättarna och folket väl lokaliserats måste pedagogerna rycka in och försöka att överbrygga den. Lennart Lundéns bidrag är en stor körhandbok, som presenterats vid en fortbildningskurs i kördirigering som Sveriges körförbund och Musikfrämjandet haft på Mems slott invid Söderköping mellan den 4 och 13 augusti. Sveriges körförbund förlägger boken, och den kommer ut under hösten. Lennart Lundén, som både är pedagog och tonsättare, har varit verkets redaktör.

Det kan vara mödan värt att höra närmare om denna "lärobok i körsång", ty den leder via tio kompositioner från gökvisa till tolvton. Det rör sig på ett undantag när om nya kompositioner av nu levande svenska tonsättare. Lennart Lundén bidrar själv med fem kompositioner, Gottfrid Berg med två och Daniel Hellén och Sven-Eric Johanson med vardera en. Undantaget är "Vår Gud är oss en väldig borg" i kanonsats av Agricola. Till varje komposition hör instruktioner och övningar. Handboken behandlar även gehörslära och kommer in på ett flertal discipliner som elementär musiklära, melodilära, harmonilära, kontrapunkt och formlära.

Gehöret är det man har med sig i badkaret, förklarar Lennart Lundén, det är tonföreställningar som i gynnsamma fall blir sång. Gehöret är en privatsak, men när gången undervisning behövs om man vill höja repertoaren över en nivå som bestäms av brummare och blindpipor. Själv kände jag mig som brummare inför tolvtonsmusiken. Det finns dock vägar att nå den. Det gäller att finna och uppöva associationsbanorna mellan två toner i en s k osångbar intervall. Nästa steg

Lennart Lundén, tonsättare och musikpedagog.

är att självständigt hitta rätt i vimlet av dissonanser. Handboken har en progressiv uppläggning och når fram till Sven-Eric Johansons tolvtonskomposition "Förslag". Och går alltså från spontansång på härmstadiet till medveten sång efter noter. I handboken skall även ingå ett par artiklar av Helga Christensen och Lars Edlund, som ger körtonbildning och stil- och formsynpunkter till de aktuella kompositionerna.

Körhandboken vänder sig i första hand till 500 dirigenter och de 12 000 medlemmarna i Sveriges körförbund och har nu prövats på denna kurs. Bokens redaktör är inte så litet nyfiken på hur den blir mottagen när den väl kommit ut. Han vet att kritiska röster skall höjas från två vitt skilda läger. Dels är det en falang tonsättare som anser att pedagogisk musik är en styggelse och gärna tar glosan "komponerande musikedirektörer" i sin mun. Dels är det "den anonyme bondklockaren", som redan tycker att "Beethoven är bra kärvspelader" och inte gör ett försök att följa tonkonstens utveckling. Lennart Lundén hoppas att boken skall betraktas som ett försök att skapa bättre kontakt mellan tonsättaren och den stora publiken och bli en introduktion till modernare tonkonst.